

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda belirtilen sorularımın, Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 06.10.2026

Av. Mahmut TAYAL
YENİ Parti Şanlıurfa Milletvekili

Antep fıstığı, Şanlıurfa'nın tarımsal üretimi, kırsal istihdamı ve çiftçi gelirleri bakımından stratejik ürünlerinden biridir. Tarım ve Orman Bakanlığının Antep Fıstığı Sektör Politika Belgesi 2025-2029'a göre Türkiye'de 2024 yılında 383 bin ton Antep fıstığı üretilmiş; bunun 180.067 tonu, yaklaşık yüzde 47'si, Şanlıurfa'da gerçekleştirilmiştir. Şanlıurfa ayrıca 2.200.695 dekar üretim alanıyla ülkenin en büyük Antep fıstığı üretim merkezidir

Buna karşılık Şanlıurfa'da münhasıran Antep fıstığına yönelik ıslah, sulama, verimlilik, hastalık ve zararlılar, iklim değişikliği, periyodisite, hasat sonrası kayıplar, ürün kalitesi ve genetik kaynaklar alanlarında ihtisaslaşmış müstakil bir araştırma enstitüsü bulunmamaktadır. Gaziantep'te ise 1937 yılından bu yana faaliyet gösteren Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü bulunmaktadır. Şanlıurfa'daki GAP Tarımsal Araştırma Enstitüsü ve Tektek Araştırma İstasyonunda çalışmalar yürütülmesi önemli olmakla birlikte, Türkiye üretiminin yaklaşık yarısını sağlayan bir ilin doğrudan bu ürüne ihtisaslaşmış kurumsal araştırma altyapısına sahip olması ayrıca değerlendirilmelidir.

Anayasa'nın 45'inci maddesi uyarınca devlet, tarımsal üretimin artırılması ve üreticinin korunması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür. Şanlıurfa'nın üretimdeki ağırlığının bilimsel araştırma ve geliştirme altyapısına da yansıtılması; üreticinin verim, kalite ve iklim risklerine karşı doğrudan bilimsel destek alabilmesi açısından önem taşımaktadır.

Bu bağlamda;

1. Şanlıurfa'nın 2024 ve 2025 yıllarındaki Antep fıstığı üretim alanı, üretim miktarı, dekar başına verimi ve Türkiye toplamındaki payı nedir? Bu verilerin ilçeler itibarıyla dağılımı nasıldır?
2. Şanlıurfa'da müstakil bir Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü kurulması konusunda bugüne kadar fizibilite, ön inceleme veya ihtiyaç analizi yapılmış mıdır? Yapılmışsa hangi sonuca ulaşılmış; yapılmamışsa Türkiye üretiminin yaklaşık yarısını gerçekleştiren Şanlıurfa'nın bu yönden değerlendirmeye alınmamasının gerekçesi nedir?
3. Bakanlığınız ihtisas araştırma enstitülerinin kurulmasında hangi objektif ölçütleri esas almaktadır? Üretim miktarı, üretim alanı, üretici sayısı ve ekonomik büyüklük bakımından Şanlıurfa bu ölçütlerin hangisini karşılamamaktadır?
4. Gaziantep Antepfıstığı Araştırma Enstitüsünün son on yılda doğrudan Antep fıstığı konusunda yürüttüğü araştırmaların kaçında Şanlıurfa'daki üretim alanları veya üreticiler çalışma kapsamına alınmıştır? Şanlıurfa'ya yönelik halen devam eden kaç saha araştırması bulunmaktadır?

5. GAP Tarımsal Araştırma Enstitüsü ve Tektek Araştırma İstasyonunda hâlen Antep fıstığı konusunda çalışan araştırmacı sayısı, yürütülen proje sayısı ve bu çalışmalara ayrılan araştırma alanı kaç dekadır? Tektek Araştırma İstasyonunun Antep fıstığında ihtisaslaşmış bir araştırma merkezine veya enstitüye dönüştürülmesi değerlendirilmiş midir?
6. Şanlıurfa'ya özgü olarak periyodisite, kuraklık ve yüksek sıcaklık, sulama, hastalık ve zararlılar, ağaç başına verim, hasat ve depolama kayıpları, aflatoksin ile kuraklığa dayanıklı çeşit ve anaç geliştirilmesi konularını birlikte ele alan uzun vadeli bir araştırma programı bulunmakta mıdır? Varsa yürütülen projeler ve elde edilen sonuçlar nelerdir?
7. Şanlıurfa'daki üretim hacmine rağmen müstakil ihtisas enstitüsü kurulması yerine mevcut kurumsal yapının yeterli olduğu değerlendiriliyorsa, bu değerlendirmenin bilimsel ve ekonomik dayanakları nelerdir?
8. Şanlıurfa'da müstakil bir Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü kurulması Bakanlığınızın 2026 ve sonraki yıllara ilişkin yatırım veya kurumsal planlamasında yer almakta mıdır? Yer alıyorsa öngörülen kuruluş modeli, yer, bütçe, uzman personel kapasitesi ve takvim nedir; yer almıyorsa gerekçesi nedir?